

**СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ
НА СОЦИАЛНИТЕ
УСЛУГИ В ОБЩИНА
ЗЛАТОГРАД
(2016 – 2020)**

Раздел А: Анализ на ситуацията и оценка на потребностите в Община Златоград

1. Въведение

Социалната политика е тази част от управлението на конкретното общество, която се отнася и влияе на социалния статус и жизнените шансове на социалните групи. Като всяка публична политика социалната политика поддържа определени обществени баланси и активно се намесва там, където те са нарушени. Повод за активната ѝ намеса са действителни социални проблеми. Първо място е отделено на най-уязвимите групи, възрастните самотни хора, хората с увреждания, децата в риск.

Стратегията е разработена в съответствие с Общинския план за развитие на Община Златоград (2014 – 2020) и в съответствие с Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Смолян (2016 – 2020). Тя е естествено продължение на Стратегията за развитие на социалните услуги в Община Златоград за периода (2011-2015) като отразява цялостната визия и приоритети за дългосрочното развитие на социалните услуги в общината.

Приоритетите на Стратегията са съобразени с принципите на Закона за социално подпомагане, Закона за закрила на детето, Закона за интеграция на хората с увреждания, Националния план за подобряване положението на възрастни хора с увреждания, Национална програма за равни възможности на хората с увреждания, Национална стратегия за закрила на детето и други нормативни и поднормативни актове в сферата на социалното подпомагане и социалните услуги.

Областната стратегия и стратегията на Община Златоград са изградени върху изводите и препоръките в *Доклад от проведено проучване на ситуацията и оценка на потребностите в област Смолян „Оценка, проучване и анализ на социалните услуги за уязвими групи в област Смолян”(обхващащ периода 2012-2014 г.)*, изготвен в изпълнение на проект „Съвместна стратегия за социална защита на уязвимите социални групи” с акроним Gimmie Shelter по Програма Европейско териториално сътрудничество „Гърция – България“ 2007 – 2013, изпълняван от Областна администрация – Смолян, както и на база изводите и препоръките от Констативния доклад при извършения Междинен преглед на Стратегията и изготвения *„Анализ на състоянието на специализираните институции за възрастни хора област Смолян”* по проект „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище”, а също така и на годишните отчети/доклади на Звеното за мониторинг и оценка.

Създаването и приемането на Стратегията за социални услуги в Община Златоград изразява стремежа на всички участници да допринесат за развиването на модерна социална политика в общината. Тя отразява желанието за създаване на условия за пълноценна реализация чрез грижа и подкрепа за местните общности, групи, лицата в риск, защото реализацията е право на всеки един и допринася за развитието на общностите. Стратегията ще подкрепя съхраняването, поддържането и установяването на жизнени общности и интеграцията на всяко дете и възрастен в тях. За постигането на тези цели се предвижда развиването на модерна, ефективна система от социални услуги, които поставят в своя център ползвателя, отговаря на нуждите на общността, осигурява равен достъп и непрекъснато подобрява своето качество.

Настоящата стратегия представя основните насоки на развитие на социални услуги, предоставени на територията на община Златоград, като се фокусира върху услугите и грижата за хората със специфични потребности, за техните семейства и обкръжаваща ги среда. Основан на визията за пълноценен живот на хората със специфични потребности в общността при зачитане на тяхното достойнство и право на избор, чрез предоставянето на качествени,

достъпни и ефективни социални услуги, съобразени с реалните нужди на хората и общността. Документът формулира ясни и реалистични цели, осъществяването на които ще допринесе за повишаване на качеството на живот на хората със специфични потребности, превенция на социалната им изолация и подобряване на интеграцията им в обществото.

Стратегията се разработи съвместно от всички заинтересовани страни - експерти на общинска администрация Златоград и Дирекция „Социално подпомагане”, специалисти от центровете за предоставяне на социални услуги в общината, както и НПО, развиващи дейност в социалната област.

2. Методология

При разработването на общинската стратегия са приложени следните **принципи и подходи на планиране**:

⇒ **Гарантиране участието на максимално широк кръг заинтересовани страни**: Извърши се включване на всички заинтересовани страни на общинско ниво в анализа на ситуацията и в процеса на стратегическо планиране.

⇒ **Планиране „отдолу – нагоре”**: Потребностите и предложенията за социални услуги и дейности са идентифицирани на ниво община, след което са обобщени и финализирани и предложени за реализиране. Подходът на планиране позволи да се набележат онези услуги, които са максимално близки до реалните нужди на рисковите групи на общинско ниво.

⇒ **Интегриран подход към общинската стратегия**: Този подход позволи да се съгласуват дейности между две и повече общини които да обхванат специфични рискови групи, за да не се разкриват самостоятелни услуги в отделните общини предвид икономическата целесъобразност и финансовите възможности.

⇒ **Надграждане и усъвършенстване на съществуващи практики, опит и услуги**: Социалните услуги вече не се развиват на „голо поле”, а стъпват на натрупания опит в общината, от която добрите практики могат да се пренесат, за да се предотвратят неизбежни трудности и грешки на растежа.

⇒ **Иновативност и гъвкавост**: Водещият критерий при избора на формите и съдържанието на планираните услуги и дейности бе най-добрият интерес на потребителя и съответствието на реалните потребности на децата в риск и другите уязвими групи.

Стратегията се основава на принципите на приемственост, последователност, съгласуваност и партньорство с институциите и социалните партньори, прозрачност и информираност на обществото за провежданите политики. Това е документ, който дава ясна представа за задачите и усилията на местната власт, неправителствените организации и местната общност към разрешаване на нарастващите потребности на жителите на общината от предоставяне на алтернативни социални услуги.

От стратегията става ясно, че идеята за разширяване на вече съществуващите социални услуги, предоставяне на нови такива и подобряване достъпа до тях от всички жители на общината ще доведе до подобряване адаптивността, качеството на живот, преодоляване на изолацията и мотивиране на ползвателите на социални услуги за справяне със социалната си неравнопоставеност, изолация, достойно отстоявайки правото си на живот и социално включване.

За ползването, удовлетвореността и потребностите от социални услуги в Община Златоград са правени проучвания на различни групи лица: хора с увреждания, деца и младежи с увреждания, възрастни хора на територията на общината. Проучванията са направени с цел подобряване на качеството на предлаганите услуги за хора с увреждания и възрастните хора и изследване на потребността от предоставяне на нови социални услуги.

Идентифицирани са нужди за развитието на социални дейности в общината, са свързани с разкриването на нова социална услуга **Дневен център за стари хора и Център за настаняване от семеен тип на възрастни хора с увреждания.**

Споделена е потребността от активизиране и обновяване на пенсионерските клубове в общината и към настоящия момент, са предвидени средства от общинския бюджет за подпомагане дейността на клубовете.

Установена е потребност от увеличаване капацитета на Център за социална рехабилитация и интеграция гр. Златоград и от началото на месец март 2016 г. ще работи с 50 потребители..

2.1. Цели и обхват на проучването

Анализът на социалната ситуация в нашата община изведе следните цели като приоритет в местната социална политика:

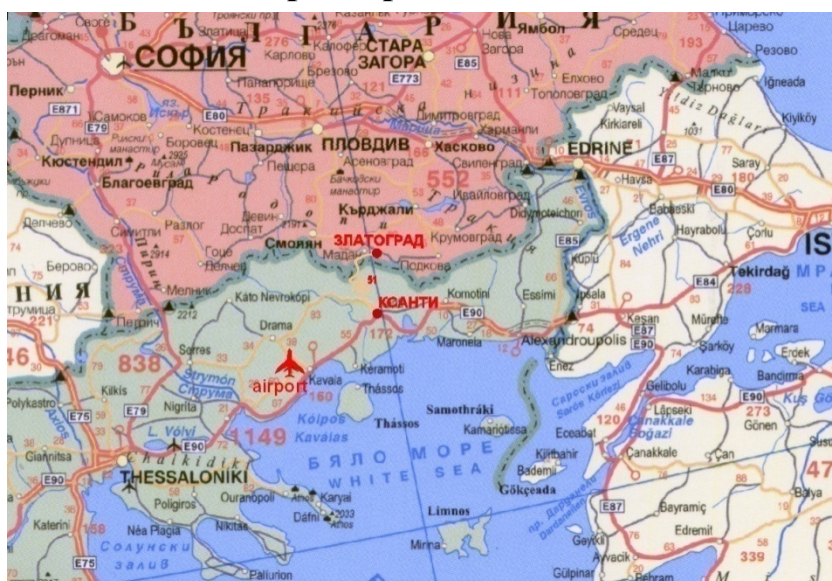
- Подобряване качеството на живот на хората в неравностойно положение;
- Преминаване към нови форми на социални услуги, предлагани в общността, съобразно потребностите на хората от общината;
- Въвличане на партньори при предоставяне на социални услуги: други институции, НПО и бизнеса, с оглед подобряване социалната интеграция и качеството на живот на хората;
- Промяна на нагласите и повишаване на чувствителността на обществеността към хората в неравностойно положение;

Конкретни задачи за работа в Община Златоград:

- Продължаване на програми, осигуряващи услугата „домашен помощник“, „личен асистент“, „социален асистент“, „обществена трапезария“, „център за услуги в домашна среда“;
- Разширяване на дейността и предлаганите услуги на ДЦДЛУ „Зора“ за осъществяване на грижа за децата, които растат в неравностойно положение и техните семейства;
- Утвърждаване и разширяване дейността на Център за обществена подкрепа с работа по Училище за родители и Приемна грижа;
- Разкриване на Дневен център за възрастни хора с увреждания.
- Разкриване на Дневен център за стари хора;
- Разкриване на Малък дом за стари хора.

3. Описание на ситуацията в Община Златоград

3.1. Обща характеристика на общината

Община Златоград е разположена в южна България, в края на Източните Родопи, до последния родопски рид, след който започва беломорската равнина. Златоград е скътан в долината на река Върбица. Намира се на около 300 км. от столицата – София, на около 70 км. от международния курортен комплекс Пампорово и на 55 км. югоизточно от Смолян. Най-южният български град е разположен само на 2 км. от българо-гръцката граница, на 50 км. от Ксанти и на около 60 км.

Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград (2016 - 2020)

от Бяло море и летище „Александър Велики”, намиращо се в северна Гърция.

На изток община Златоград граничи с общините Кирково и Джебел, на север с община Неделино, а на запад с общините Мадан и Рудозем. Южната ѝ землищна граница съвпада с границата на Република България с Република Гърция.

В административно отношение общината е в Смолянска област с административен център град Златоград, обединяващ около себе си девет населени места- Старцево, Долен, Ерма река, Аламовци, Цацаровци, Страшимир, Пресока, Кушла и Фабрика.

Територията на общината обхваща площ от 175.8 км², която е 5.4 % от тази на Смолянска област и 0.2 % от тази на страната. Надморската височина варира от 385 до 1118 м. Град Златоград е най-ниското разположено място в общината – 420 – 550 м. Релефът е планински, като на места рязко се променя - редуват се стръмни склонове и малки долини разширения и силно развита хидрографска мрежа. С това се обяснява и разпокъсаността на селскостопанските площи. Средния им наклон е 10°-12°.

До Златоград може да се стигне единствено с автомобилен транспорт (има възможности за избор на маршрут). Единият маршрут е от Асеновград през Бачковския манастир, Нареченски бани, Чепеларе, Смолян и Мадан (около 140 км от Асеновград). До Златоград може да се стигне и от Кърджали (60 км) през Джебел и с. Бенковски.

Общината е отдалечена от основните летища в страната (София, Пловдив, Варна, Бургас) и от най-развитите дестинации за престой на чужденци (Черноморското крайбрежие, София, Боровец, Банско). Същевременно близостта до курорта Пампорово, Бяло море и летище „Александър Велики”, до където може да се стигне бързо, създава потенциални възможности за генериране на чуждестранни потоци.

Географски координати на общината: **41° 23'** северна ширина, **25° 6'** източна дължина и предполагаема приблизителна надморска височина от 522 метра.

3.2. Население – демографска характеристика

По данни на НСИ към 31.12.2014 г., населението на община Златоград се равнява на **11 471 жители**. В изследвания период 2012-2014 г. населението на общината намалява с 559 лица, или с 4,65%, като през годините се разпределя както следва:

Източник: НСИ

По данни от ГРАО населението в Община Златоград в края на 2015 г. възлиза на 11 361, от които 6 754 живеят в гр.Златоград. Община Златоград е четвърта по брой на население в областта, след общините Смолян, Девин и Мадан.

Населението на общината намалява с по-бързи темпове от населението в областта и общото население в страната:

Район	2012	2013	2014	Намаление 2012-2014 г.
Община Златоград	12030	11759	11471	5%
Област Смолян	118 751	116 218	113 984	4%
България	7 305 888	7 265 115	7 223 937	1%

Източник: НСИ

Процесът на демографското застаряване продължава да се задълбочава. Раждаемостта запазва своите ниски стойности, а смъртността става висока, поради което естествения прираст е отрицателен. Усилва се миграцията от селата към града. Тя е по-силно изразена при мъжете, отколкото при жените. Обезлюдяването на селата се явява съществен ограничител за развитието на селския туризъм. Друга негативна тенденция е отрицателният механичен прираст или броят на изселените е по-голям от този на заселилите се.

Миграционните процеси се влошават през 2014 г. в сравнение с предходните години. Броят на изселилите се лица се увеличава с всяка изминала година, за разлика от броя на заселилите се, а през последната година разликата между изселени и заселени лица е най-голяма. По отношение разпределението на населението по окрупнени групи, сумарно **най-много са лицата между 25 и 49 години - 3874**, следвани от жителите над 60 години -3311, а най-малко са младежите между 15 и 24 години.

Селищната мрежа в Община Златоград е с пръснат характер. Общият брой на населените места е 10, от които 6 са с население под 500 души. По-големите селища след общинския център са с. Старцево, с. Долен и с. Ерма река.

По данни от НСИ, жителите от Община Златоград се самоопределят като българи, без да са регистрирани уязвими етнически общности.

От демографските данни на общината се налагат следните изводи:

- Населението в общината намалява с по-бързи темпове от населението в областта и това в страната.;
- Населението в селата и по-малобройно от градското население;
- Естественият прираст, като разлика между броя на живородените и починалите лица, е отрицателен;
- Налице е тенденция на продължаващо застаряване на населението на общината;
- Отрицателните демографски тенденции и застаряването водят до проблеми със сериозни социални измерения-например намаляване на контингентите от деца в предучилищна и в училищна възраст. При запазване и евентуалното засилване на тази негативна демографска картина през следващите години може да се наложи реализацията на мерки за по-нататъшно пререструктуриране на училищната мрежа;
- Относителният дял на работоспособното население 14-60 години намалява с по-бързи темпове от областта и страната, макар все още да е в сравнително по-висок относителен дял от стойностите в страната и областта;
- Задълбочаване на различията в териториалното разпределение на населението и процесите на обезлюдяване на определени райони и села;

Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград (2016 - 2020)

- Нарастването на броя на възрастните хора, които в по-малките населени места ще бъдат преобладаваща част от населението, ще изисква реализация на мерки, свързани с развитие на социални услуги за тази категория лица и т.н.;
- Променящ се семеен модел с увеличаващо се предпочитание към съжителство без брак;
- Емиграция предимно на млади хора и семейства в активна репродуктивна и трудоспособна възраст.

С оглед на фактите, че населението в общината е трайно застаряващо, естественият прираст е отрицателен и броят на възрастните хора се увеличава за сметка на младите, които намаляват с всяка година, е необходимо да се обърне по-специално внимание върху обгрижването на старите хора и предоставянето на социални услуги, които отговарят на техните нужди за равностойно участие в живота на общината и достъп до здравеопазване.

3.3. Икономическо развитие на Община Златоград

Водеща роля в местната икономика имат добивната и преработващата промишленост и търговията, следвани от хотелиерството и ресторантьорството. Икономиката на града е доминирана от макропредприятията (91,7% за 2012 г.). Водещи промишлени отрасли са минно-добивната, текстилната и шивашката промишленост, дърводобив и дървопреработване, металообработка и мебелна промишленост. Приносът на общината в БВП на област Смолян непрекъснато се увеличава, достигайки 7,7% през 2012 г.

В периода след икономическа криза след 2010 г. се наблюдава подем в производството на някои ключови сектори (текстилен и шивашки сектор, рудодобив, търговия, туризъм), но същевременно други структуроопределящи сектори като транспорт и строителство все още продължават да влошават икономическите си показатели. Регионът на града е с добър туристически потенциал и отрасъла заема все по-съществено място в градската икономика. Туризмът в региона трябва да се разглежда като част от общия туристически продукт на регионално ниво, като специфичен потенциал за развитие има в направленията културно-познавателен туризъм, селски и маршрутно-познавателен туризъм.

Инвестиционната активност в условията на икономическа криза намалява. Въпреки навлизането на редица чуждестранни инвеститори (основно в текстилната промишленост), преките чуждестранни инвестиции на глава от населението все още са значително по-ниски от средните за областта и страната. Високотехнологични отрасли почти не са застъпени в градската икономика. Показателите на бизнес средата се оценяват като много добри – включително местна данъчна политика, ниво на административното обслужване, относително благоприятна образователна структура на населението.

На територията на града е оформена промишлена зона в югоизточната част на града, чиито проблеми са свързани с амортизираност на инфраструктурата и липса на подходящи терени за привличане на крупни инвеститори от съвременен тип, със съответната регулация и инфраструктурна обезпеченост.

3.3.1. Безработица

Структурата на безработицата в Община Златоград ясно очертава нивото на безработица и най-уязвимите групи на територията на нашата община, както и трайно безработните специалисти, които биха могли да бъдат ценен ресурс за обезпечаването на различни видове социални услуги със специалисти.

Икономически активното население (работна сила) е населението, което има или желае (и потенциално може) да има самостоятелен източник на средства за съществуване. В тази категория се включват 2 основни групи:

- заети – предприемачи и наети, и
- безработни.

През 2015 г., за Община Златоград, отчетеното средно годишно равнище на безработица е 16.73 %., като е регистрирано намаляне спрямо 2014 г. – 18.19%, в размер на 1.46%.

	Квалификационна структура	31.12.2014 г.		31.12.2015 г.		Ръст + -	
		брой	%	брой	%	брой	%
Община Златоград	Квалифицирани работници	487	50,31	497	51,45	10	1,14
	Специалисти	158	16,32	154	15,94	-4	-0,38
	Неквалифицирани работници	323	33,37	315	32,61	-8	-0,76
	Общо	968	100	966	100	-2	0,00

Източник: ДБТ Златоград

За анализирания период преобладаващ е дела на квалифицирани безработни лица. Разпределението по съответните квалификационни групи е представено в таблицата по-горе, като се отчитат и измененията спрямо същите индикатори през 2014 година. Отклоненията, които се отчитат при сравнение на двата периода са по-скоро в абсолютните цифри, докато относителния дял на структурата е запазена до голяма степен.

По данни на Дирекция „Регионална служба по заетостта” Пловдив, към 31.12.2014 г. равнището на безработица в община Златоград е **17,9%**. Сравнена с данните на областно и национално ниво (по данни на НСИ), общината се нарежда на трето място в областта в низходящ ред.

Най висок ръст на безработицата е регистриран през 2012 г. През 2013 г. равнището на безработица в общината спада с 4%. И през трите години **безработните жени са повече** от мъжете без работа., а **безработните лица над 55 год. са най-много** и повече в сравнение с останалите безработни по възраст.

Равнището на безработица в община Златоград е по-ниско от това в областта, но високо от равнището на безработица в страната. По отношение на **рисковите групи безработни** основната група безработни лица в риск са майките с деца до 3 години, чието равнище е ниско в сравнение с общия брой безработни през 2014 г. – едва 3%, или 27 майки. Безработни от социални заведения не са регистрирани в общината през разглеждания период.

ИЗВОДИ за общите тенденции в икономическото развитие и динамиката на общинската икономика

- Равнището на безработица в общината намалява в периода 2013-2015 г.
- Равнището на безработица в общината е по-високо от средното за страната и по-ниско от нивото в областта.
- Безработните жени са повече от мъжете без работа.
- Най-много са безработните лица над 55 години.
- Майките с деца и самотните родители са рисковите групи безработни в общината.

Без финансовата подкрепа от страна на държавата, малки общини, с ограничени собствени приходи, не биха могли да преодолеят въздействието на негативните ефекти на световната икономическа криза. В още по-неизгодна ситуация се намират хората с увреждания, за които *Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград (2016 - 2020)*

намирането на работа е сериозен проблем. **Създаването на социално предприятие на хора с увреждания** е една добра алтернатива за осигуряване на заетост и сигурни доходи на хора със специфични потребности – една тема, която предизвиква голям интерес, както сред бизнеса, така и сред цялото общество.

3.4. Здравеопазване

На територията на Община Златоград са разположени следните **здравни заведения** през периода 2013-2015 г.:

Община Златоград	2013 – 2015	2013	2014	2015
	Брой	Легла		
ОБЩО	4	75	70	70
Лечебни заведения за болнична помощ	1	75	70	70
Многопрофилни болници	1	75	70	70
Заведения за извънболнична помощ	3	-	-	-
Медицински центрове	1	-	-	-
Самостоятелни медико-диагностични лаборатории	1	-	-	-
Самостоятелни медико-технически лаборатории	1	-	-	-

Източник: НСИ

Болничната помощ в Община Златоград се предоставя от МБАЛ „Проф. Д-р Асен Шопов“ ЕООД, която разполага със 70 легла през 2014 г., а използваемостта им е 77,82%. В нея функционират 7 отделения: „Вътрешни болести“, „Детски болести“, „Хирургия“, „Акушерство и гинекология“, „Неврология“, „Физиотерапия и рехабилитация“ и „Образна диагностика“. През 2014 година се реализира проект проект „Реконструкция, обновяване и оборудване в МБАЛ „Проф. д-р Асен Шопов“ ЕООД, гр. Златоград“ на стойност 2 000 000 лв., от които 84,14% – съфинансирани от ЕФРР, 14,85 % – съфинансирани от националния бюджет, 1,02% – собствен принос, по договор №BG161PO001/4.1-05/2011/013, сключен между Община Златоград и Министерство на регионалното развитие и благоустройството по Оперативна програма „Регионално развитие“, с който се модернизира здравната инфраструктура. С неговото успешно изпълнение се въведе в експлоатация специализирано, модерно и ефективно медицинско оборудване за прилагане на високотехнологични болнични дейности и предоставяне на висококачествено болнично обслужване на населението. Основните дейности на проектното предложение включваха доставка на модерно, специализирано медицинско оборудване за осигуряване висококачествена диагностика, лечение и долекуване - доставка на 68 различна по вид медицинска апаратура; строително-монтажни работи за привеждане на помещенията за инсталация на апаратурата към необходимите изисквания и осигуряване на достъп до здравна помощ на всички групи в неравностойно положение, чрез ремонт на съществуващи подходи и реализиране на нови с доставка на необходимите съоръжения за достъп до здравна инфраструктура на МБАЛ. Всички тези дейности осигуриха разширяване на предлаганите здравни услуги чрез разкриването на отделение за долекуване и подобриха в достатъчна степен материално-техническата база на МБАЛ „Проф. д-р Асен Шопов“ ЕООД, гр. Златоград. МБАЛ обслужва населението на три общини Община Златоград, Кирково и Неделино, а в болницата е разположен и Център за спешна медицинска помощ, филиал Златоград. Извънболничната медицинска помощ се осъществява от „Медицински център Златоград“ ООД.

Според регистъра на РЗИ Община Златоград функционират 4 аптеки и 2 дрогерии, като по-голяма част от тях разположени в централната част на град Златоград и са ситуирани в близост до сградата на МБАЛ „Проф.д-р Асен Шопов”.

През 2014 г. в общината практикуват общо **31 лекари, 10 стоматолози** и 59 медицински специалисти по здравни грижи и лица, завършили медицински колеж. Голяма част от лекарите практикуват в МБАЛ. Достъпът до първична и специализирана лекарска помощ се осигурява от 6 лекари с практики за първична медицинска помощ и 5 лекари с практики за специализирана медицинска помощ.

Здравеопазването в Община Златоград има нужда от привличане на допълнителни общопрактикуващи лекари и специалисти, както и преференции за желаещите да специализират от медицинския персонал.

На територията на общината функционира само едно детско заведение тип детски ясли – детски ясли „ Мир” с 3 групи и общо 60 деца към 01.01.2015 година. Към детските ясли, функционира и детска кухня. Материалната база в детските ясли и детската кухня е на сравнително добро ниво, като ремонти се извършват само при необходимост. През 2015 г. Община Златоград изпълни проект „Ремонтни работи по фасади на сграда на Детска ясла „Мир”, гр. Златоград”, по проект „Красива България”. Общата стойност на проекта бе 107 968,00 лв. Основната цел бе да се постигнат изискваните санитарно-хигиенни норми, да се подобри енергийната ефективност, както и цялостния облик на Детска ясла „Мир”. Изпълнените дейности, заложи в изготвения Доклад за енергийна ефективност на сградата, са: топлоизолация на стени, полагане на цветна минерална мазилка, ремонтни дейности по покривната конструкция.

3.5. Образование

На територията на общината през 2014, 2015 и 2016 година са регистрирани следните училища:

№	Училище	Населено място	Вид по чл. 26 от ЗНП	Брой ученици 2014/2015	Брой ученици 2015/2016
гр. Златоград					
1.	Средно общообразователно училище "Антим I"	Златоград	СОУ (V- XII клас)	331	311
2.	Професионална гимназия „Христо Ботев”	Златоград	Професионална гимназия	62	55
3.	Основно училище "Васил Левски"	Златоград	Основно (I - VIII клас)	328	310
Други населени места					
4.	Средно общообразователно училище "Св. Княз Борис I"	Старцево	СОУ (I - XII клас)	153	140
5.	Основно училище "Васил Левски"	Ерма река	Основно (I - VIII клас)	12	14
6.	Основно училище "Св. Св. Кирил и Методий"	Долен	Основно (I - VIII клас)	70	66

Развитието на образованието е един от основните ангажименти на местната власт и се утвърди като тема с голямо обществено значение. Все повече преобладава мнението за необходимост

от предефиниране на целите на училищното образование и предучилищно възпитание и подготовка, с оглед новите изисквания на динамичната глобална икономика и предизвикателствата на високо конкурентния пазар на труда в рамките на Европейския съюз. Общият брой на училищата в Община Златоград съответства на потребностите. Основните проблеми на съществуващата училищна мрежа са свързани с демографската криза в общината. В малките населени места продължава поддържането на маломерни и слети паралелки, в които обучението не отговаря на интересите на децата и не гарантира равен достъп до съизмеримо по качество образование. Поддържането на училища в малките населени места е трудна задача за общината и води до по-високи разходи и забавя процеса на инвестиции в повишаване на качеството на образование.

С цел по-пълно обхващане на децата и учениците се осигуряват средства по национални програми, както и средства за: транспорт на децата и учениците в задължителна училищна възраст; защитени и средищни училища; целодневна организация на учебния ден; подпомагане храненето на децата и учениците; безплатни учебници и учебни помагала; стипендии на ученици и специална закрила на деца с изявени дарби; интегрирано обучение на деца и ученици със специални образователни потребности.

Непрекъснато се повишава квалификацията и компетентността на педагогическите специалисти.

Общият брой образователни училища за начално, основно образование и средно образование в общината е 6, като от тях – 2 средни общообразователни – СОУ „Антим I” гр. Златоград, СОУ „Св.Княз Борис I” с. Старцево, 3 основни училища – ОУ „Васил Левски” гр.Златоград, ОУ „Васил Левски” с. Ерма река и ОУ „Св. св. Кирил и Методий” с. Долен и една професионална гимназия – „Христо Ботев” гр. Златоград, която се помещава в сградата на СОУ „Антим I” гр. Златоград. Две училища в общината са със статут „защитени” - ОУ „Васил Левски” с. Ерма река и ОУ „Св. св. Кирил и Методий” с. Долен. В общинските училища работят общо 149 души персонал, от които – 121 учители. В Община Златоград няма необхванати или отпаднали ученици, подлежащи на задължително обучение.

• Детски градини

Детските градини в общината са следните:

№	Детска градина	Населено място	Вид по чл. 26 от ЗНП	Брой деца 2014/2015 г.	Брой деца 2015/2016 г.
1.	Целодневна детска градина „Радост”	Гр. Златоград	Целодневна детска градина	114	113
2.	Целодневна детска градина „Снежанка”	Гр. Златоград	Целодневна детска градина	116	109
3.	Целодневна детска градина „Детелина”	с. Ерма река	Целодневна детска градина	15	14
4.	Целодневна детска градина "Щастливо детство"	с. Старцево	Целодневна детска градина	81 (в т.ч. 20 деца в яслена група)	79 (в т.ч. 18 деца в яслена група)
5.	Целодневна детска градина "Детски свят"	с. Долен	Целодневна детска градина	46	42
Общ брой деца				372	357

В Община Златоград функционират 5 целодневни детски градини: Детска градина „Радост” гр. Златоград, Детска градина „Снежанка” гр. Златоград, Детска градина „Щастливо детство” с. Старцево, Детска градина „Детски свят” с. Долен и Детска градина „Детелина” Ерма река. В целодневните детски градини персонала е общо 66, от които – 31 учители. Всички детски градини разполагат със собствени сгради, на които е извършен ремонт във връзка с въвеждането на енергоефективни мерки.

Социалната политика на община Златоград в областта на образованието е насочена към разрешаване на различни проблеми на учениците. Голяма част от децата със специфични образователни потребности са обхванати в детските заведения и училищата. ОУ „Васил Левски” гр. Златоград участва в проекта на Министерство на образованието и науката – „Включващо обучение”. Пет ресурсни учители се грижат за обучението на децата и учениците със специални образователни потребности, работещи към Ресурсен център гр. Смолян.

За учениците, които живеят в отдалечени населени места и махали е организиран безплатен транспорт до най-близкото учебно заведение в общината. Общината има два ученически автобуса, които се използват за организиран ученически превоз. По схемата „Училищен плод” към Държавен фонд „Земеделие” безплатно се предоставят плодове на децата в детските градини и на учениците от 1-4 клас в училищата.

Медицински персонал има в училищата и детските градини, както следва: ЦДГ „Снежанка” гр. Златоград, ЦДГ „Радост” гр. Златоград, ОУ „Васил Левски” гр. Златоград, СОУ „Антим I” и ПГ „Христо Ботев” гр. Златоград, ЦДГ „Щастливо детство” и СОУ „Св.княз Борис I” с. Старцево. За децата от подготвителните групи и учениците от I до VII клас са осигурени безплатни учебници и учебни помагала. В библиотеките на всички училища има безплатни учебници по отделни учебни предмети, които се предоставят за целогодишно ползване на всички ученици от V до VIII клас. Редовно се изплащат стипендии на учениците от IX до XII клас по отличен успех, както и стипендии на ученици от социално слаби семейства и сираци.

3.6. Жилищни условия

Към 31.12.2014 г. в община Златоград има 6182 жилища в 3372 жилищни сгради, с общо 372 178 м² полезна жилищна площ и средно по 42,0 м² площ на човек от населението. През периода до края на 2015 г. няма регистрирана построена къща.

С най-много жилища разполагат физическите лица, следвани от жилищата държавна/общинска собственост. Най-малко са жилищата на юридически лица – 25 за разглеждания период, съответно нови общински жилища не се строят.

Жилищната задоволеност се характеризира с показателя брой жилища на 1 000 души население. Този индикатор за удовлетвореността от жилищния фонд като количество и неговата достатъчност или нужда от нови е показателен за силно развити в икономическо отношение страни, където пазара на имоти и жилища е балансиран. За община Златоград този показател е недостатъчен, за да се прецени количеството наличен фонд, тъй като е деформиран от множеството необитавани сгради.

Данни за жилищата към 31.12.2014 г.	
Едностаини	404
Двустаини	2305
Тристаини	1792
Четири и повече стаини	1681

Жилища на 1000 човека от населението	539
Среден брой лица на едно жилище	1,86

Източник: НСИ

Законът за общинската собственост дава право на нуждаещите се от жилище да кандидатстват за предоставяне под наем на общински жилища. В него ясно е разписано кой има право да бъде настанен в общинско жилище на символичен наем. В Община Златоград е приета и действа Наредба № 12 за реда и условията за управление и разпореждане с общински жилища на територията на Община Златоград.

Изграждането на социални жилища изисква дългосрочно планиране и сериозно финансиране. Преобладаващата част от подаващите заявления за картотекиране в Община Златоград, са лица и семейства, живеещи на свободен наем или обитаващи недостатъчна жилищна площ. Настанени в общински жилища са самотно живеещи стари хора, лица със заболявания /трайно намалена работоспособност/, лица без родители, многодетно семейство и самотни родители с деца.

Целта на успешната жилищна политика е да се осигурят по-добри условия на живот за гражданите и да се допринесе за социалната интеграция чрез повишаване на жизнения стандарт и общо подобряване на качеството на живот на градските общности от хора в неравностойно и уязвимо положение.

ОБЩИНСКИ ЖИЛИЩА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ЗЛАТОГРАД:

ЗА НАСТАНЯВАНЕ ПОД НАЕМ НА ГРАЖДАНИ С УСТАНОВЕНИ ЖИЛИЩНИ НУЖДИ:

1. Апартамент № 11, трети етаж, бл. 1, гр. Златоград, ул. "Ахрида" № 7;
2. Апартамент № 16, четвърти етаж, бл. 5, гр. Златоград, бул. "България" № 186;
3. Апартамент № 2, втори етаж, жилищен блок, с. Старцево, общ. Златоград, ул. "Васил Левски" № 24;
4. Апартамент № 7, трети етаж, жилищен блок, с. Старцево, общ. Златоград, ул. "Васил Левски" № 24;
5. Апартамент № 10, четвърти етаж, жилищен блок, с. Старцево, общ. Златоград, ул. "Васил Левски" № 24;
6. Стая № 4, партерен етаж, общежитие "Минстрой", гр. Златоград, ул. "Рожен" № 3;
7. Стая № 1, първи етаж, общежитие "Минстрой", гр. Златоград, ул. "Рожен" № 3;
8. Стая № 7, първи етаж, общежитие "Минстрой", гр. Златоград, ул. "Рожен" № 3;
9. Стая № 12, първи етаж, общежитие "Минстрой", гр. Златоград, ул. "Рожен" № 3;
10. Стая № 9, втори етаж, общежитие "Минстрой", гр. Златоград, ул. "Рожен" № 3;
11. Стая № 10, втори етаж, общежитие "Минстрой", гр. Златоград, ул. "Рожен" № 3;
12. Стая № 11, втори етаж, общежитие "Минстрой", гр. Златоград, ул. "Рожен" № 3;
13. Апартамент № 1, I жилищен етаж, обособена жилищна секция в югоизточната част на двуетажна масивна сграда на Здравна служба на с. Долен, общ. Златоград;
14. Апартамент № 2, II жилищен етаж, обособена жилищна секция в югоизточната част на двуетажна масивна сграда на Здравна служба на с. Долен, общ. Златоград.

Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград (2016 - 2020)

15. Апартамент 1, I етаж, жилищна част в западна част от двуетажна масивна сграда на Здравна служба на с. Старцево, общ. Златоград.

16. Апартамент 2, II етаж, жилищна част в западна част от двуетажна масивна сграда на Здравна служба на с. Старцево, общ. Златоград.

ВЕДОМСТВЕНИ НА ОБЩИНА ЗЛАТОГРАД

1. Апартамент № 30, осми етаж, бл. 2, гр. Златоград, ул. “Рожен” № 1.

РЕЗЕРВНИ:

Не са определени резервни жилища.

В община Златоград няма обособени квартали на уязвими етнически малцинства със структурна бедност.

4. Анализ на групите в риск в община Златоград

4.1. Фактори, които пораждаат риск за различни групи от населението

Два основни параметъра – „доходи” и „възраст”, в съчетание с други фактори създават рисковете от социално изключване на индивидите. Рисковите групи от населението са диференцирани на база на определени фактори, които пораждаат риск от отдалечаване или изключване на тези групи от начина на живот, който се определя като нормален за основната част от населението. Основополагащ за нормалния стандарт за живот е размерът на доходите, който може да осигури всички останали сфери на живот. Засегнати от този фактор са всички групи от населението, но размерът и периодичността на доходите оказва въздействие върху формирането на рискови групи и уязвимост на индивидите в комбинация със следните други фактори:

Анализът на ситуацията и оценката на потребностите в Община Златоград сочи като основен рисков фактор „равнище на доходите” и „възраст”. Факторът „равнище на доходите” засяга почти всички групи от населението, но особено уязвими са хората с ниски доходи или без постоянни такива. В съчетание с останалите фактори, изброени по-долу, формира самостоятелни рискови групи:

- **безработица при трудоспособното население:** Свързана е със социално-икономическото развитие на общностите и основен рисков фактор, свързан с доходите и стандарта на живот на хората в трудоспособна възраст. Трайната безработица безспорно поражда и други рискове, които не са свързани само с липсата на доходи.

- **структура и численост на семейството** – (непълни, многодетни семейства, с повече нетрудоспособни членове):

Структурата и броят на членовете на семейството са от съществено значение при разпределението на разходите между тях и в тази връзка най-засегнати са семействата, в които има повече нетрудоспособни членове, а именно **многодетни и непълни семейства**. Допълнителна трудност представлява и фактът, че през последните години нараства броят на двойките, които съжителстват и отглеждат своите деца без наличие на брак.

- **ниски доходи на хората в надтрудоспособна възраст** - От всички хора в пенсионна възраст, които срещат трудности по отношение на доходите най-засегнати са хората с минимален размер на пенсиите и хората на пенсионна възраст, които по различни причини нямат пенсия. Последната група е много трудна за идентифициране поради липсата на данни, но в нея ще попаднат хора, които продължително време са работили без да се осигуряват.

В област Смолян, към края на 2014 г. в над трудоспособна възраст са 28 686 лица, а под трудоспособна възраст – 14 094 лица. С най-голям брой в населението в над трудоспособна възраст са общините Смолян – 9 905, Девин – 3 227, Златоград – 2 879, Мадан – 2 662 и Чепеларе – 2 157.

- **увреждане или здравословен проблем на член от семейството** - От значение за формиране на рисковите групи е наличието на тежък здравословен проблем или увреждане на член от семейството, които изискват непрекъснати, допълнителни разходи, които натоварват допълнително семейния бюджет. Ако състоянието му изисква един от трудоспособните членове на семейството да полага грижи в ежедневието, това води до невъзможност за трудова реализация и допълнително задълбочаване на проблемите, свързани с доходите.

Най-засегнати от този фактор са хората с увреждания, в т.ч. и зависимости, както и семействата, в чиито състав има човек с увреждане или с тежък здравословен проблем.

От данните предоставени от Дирекция „Социално подпомагане” гр. Златоград брой възрастни хора с увреждания са, както следва: през 2012 г.- 424; през 2013 г. – 436, през 2014 г. – 468 и през 2015 г. - 601.

- **Местоживеење в отдалечени и/или изолирани населени места** - Населението от отдалечените от общинския център населени места изпитва затруднения за физически достъп до здравни и образователни услуги. В областта на здравната помощ затрудненията са в достъпа до лекарски практики, специализирана медицинска помощ, спешна помощ, лекарства. Затрудненията в достъпа до навременна медицинска помощ влошават здравето състояние на населението, което в последствие води до по-големи разходи за лечение. За децата и младежите от тези населени места това изисква допълнителни разходи, свързани с транспорт или с разходи за квартира, ако децата учат в средно учебно заведение в друго населено място.

От съществено значение за превенцията и преодоляването влиянието на рисковите фактори, свързани с доходите, е **предприемането на конкретни мерки и услуги** по отношение на идентифицираните рискови групи:

- стимулиране на заетостта за преодоляване на безработицата сред трудоспособното население чрез активни програми и мерки на пазара на труда;
- подкрепа и услуги за семейства на хора с увреждания. Оптимизиране на системите на здравеопазването и образованието;
- подпомагане и услуги на хора в надтрудоспособна възраст с минимални доходи;
- подпомагане и услуги на хора от многодетни и непълни семейства;
- поддържането на жилищния фонд в населените места.

Вторият основен параметър – „възрастта”, влияе върху уязвимостта на населението, спрямо възможностите за самостоятелност на хората и необходимостта от подкрепа. При определяне на необходимите условия за нормален стандарт за живот се извеждат и възможностите за грижа за близките, които имат нужда – деца или старите хора.

Във връзка с тези фактори на територията на Община Златоград се формират две основни рискови групи “деца” и “стари хора”. Както и при доходите, параметърът „възраст” не формира самостоятелно рискови групи, а само в съчетание с други обстоятелства - в случая наличие или липса на близки и възможностите им да предоставят грижи. Възрастта влияе върху уязвимостта на населението на областта в комбинация със следните фактори:

- **наличие на лица, отговорни за децата и възможност да предоставят грижа** - Отговорните възрастни, ангажирани с предоставянето на грижи за децата, са техните родители. Роднините, най-често баби и дядовци, са включени активно в отглеждането на децата, като това е широко разпространена практика в семействата от всички социално-икономически слоеве на населението. Грижата за децата традиционно се споделя между различните поколения в рамките на разширеното семейство. Много често родителите реално отсъстват, най-често са на работа в други населени места или в чужбина. Голяма част от трудностите при осъществяване на адекватни политики, мерки и услуги по закрила на детето са свързани с отговорностите по отношение на детето. Групите, които се формират във връзка с грижата или отсъствието на грижа за децата от страна на биологичните родители, са:

- деца, чиито родители имат трудности при отглеждането им – липса на достатъчно възможности (доходи, родителски капацитет);
- наличие на увреждане на детето;
- проблемно поведение на детето;
- деца в риск да бъдат изоставени от своите родители;
- деца, с мярка за закрила – настанени в специализирани институции;
- настанени в приемни семейства;
- настанени при близки и роднини; деца, без родителски контрол, които не са обект на закрила, отглеждани от свои близки.

- **предоставяне на грижи за възрастни и стари хора от техни близки** - Остаряването се обуславя не само от генетични предпоставки и биологични процеси, но се повлиява съществено и от физически, психически и социални фактори. В този смисъл се обуславя необходимост от полагане на грижи за възрастните хора. Традиционно, грижата се възприема като задължение на техните деца, но през последните години се наблюдава промяна в нагласите, поради причини като все по-рядко съвместно съжителство между различните поколения, установяване на младите в други градове, а често и в различни държави. В тази връзка, развитието на социални услуги в подкрепа на грижите за възрастните хора се възприема като облекчение и за двете страни. Групите, които могат да се формират във връзка с грижата или отсъствието на грижа са за самотни стари хора, които живеят сами; възрастни хора, в т.ч. и хора с увреждания, настанени в специализирани институции.

В унисон с демографската характеристика на община Златоград **най-многобройна е рисковата група на пенсионерите** – към 31.12.2014 г. общо 4506 лица:

- Пенсионери (общо) – 4506
- Пенсионери с пенсии за стаж и възраст – 3458
- Регистрирани безработни лица към м. декември на съответната година – 968
- Пенсионери с пенсии за инвалидност – 596
- Лица с увреждания – 572
- Лица получаващи целеви помощи за отопление - сезон 2014-15 г – 410
- Брой безработни лица на възраст над 55 години – 356
- Пенсионери с пенсии за инвалидност, ненавършили пенсионна възраст – 392
- Брой безработни лица с увреждане – 113
- Брой безработни лица без, или с по-ниско от основно образование – 103
- Общ брой стари хора, ползващи социални услуги – 75
- Пенсионери със социални пенсии – 60
- Лица, получаващи месечни социални помощи – 48

Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград (2016 - 2020)

- Брой безработни младежи от 18 до 25 години – 35
- Сам родител, отглеждащ дете/ деца – 4
- Възрастни хора, обект на социално подпомагане – 3

На следващо място сред пълнолетното население е групата в риск от **регистрирани безработни лица, пенсионери с пенсии за инвалидност**, следвана от **лицата с увреждания**.

С цел, превенция и преодоляване влиянието на рисковите фактори, свързани с възрастта, е **предприемането на конкретни мерки и услуги** по отношение на идентифицираните рискови групи:

- Предоставяне на услуги и подкрепа на приемни родители, близки и роднини, осиновители, които осигуряват родителски грижи за децата;
- Предоставяне на услуги и подкрепа на родители, които имат различни по характер трудности при отглеждането на своите деца;
- Насърчаване на активния живот на възрастните хора чрез стимулиране на физическата активност и участие на пазара на труда и комплексно участие на възрастните в социалния, икономически, културен, духовен и граждански живот;
- Гарантиран достъп до социални услуги.

Наличието на значителен брой деца и възрастни с увреждания, социално подпомагани лица, самотни възрастни с ниски доходи, социално слаби самотни родители, обуславя необходимостта от разкриване на нови социални услуги за тези категории лица.

От направения анализ става ясно, че трябва да се развият алтернативни социални услуги в общността, удовлетворяващи наболели социални проблеми в семействата, училищата и социалните центрове, свързани с отглеждането и възпитанието на деца със специфични потребности, както и на самотно живеещи възрастни лица, деца и възрастни хора с увреждания, които не могат сами да се обгрижват и да задоволяват ежедневните си потребности.

4.2. Характеристика на рисковите групи в Община Златоград

4.2.1. Лица и семейства в неравностойно социално положение.

Към тази група се включват:

- социално слаби лица и семейства;
- самотни родители;
- сираци.

Най-често срещаните проблеми при тези лица са: лоши битови условия на живот, липса на образование, квалификация и наличие на насилие, най-често в семейството. Появиха се скитащи лица, за които не се полага необходимата грижа.

Освен предоставяните в момента услуги, свързани с отпускането на социални помощи от Дирекция „Социално подпомагане”, за тяхното интегриране в обществото се предоставят и социални услуги в общността. По-голяма част от лицата нямат образование или квалификация. Това води до редица трудности при трудовата им реализация. Самотните родители (най-често майки) също са с висок риск. Те са поставени в лоша стартова позиция, което намалява шансовете им за успешна реализация в живота.

4.2.2. Хора с увреждания, деца с увреждания.

По данни на Дирекция „Социално подпомагане” лицата с увреждания са 600. Това е една разнообразна, сложна целева група, тъй като обединява лица с физически, умствени, психически, сензорни и множествени увреждания. Най-достъпната помощ за тази целева група

е паричното подпомагане по Закона за социално подпомагане и Закона за интеграцията на хората с увреждания, както и предоставяните услуги в общността в Община Златоград

4.2.3. Възрастни хора

В Община Златоград живеят над 4 500 възрастни хора/пенсионери.

Тежко болните са потенциални потребители в специализирани институции, което е в противовес с основния приоритет на държавната политика в социалната сфера, а именно деинституционализация, чрез предоставяне на услуги в семейна или близка до семейната среда. Тази целева група се нуждае от ежедневни грижи в дома: помощ при самообслужването, поддържане на хигиена, пазаруване, придружаване, социални контакти и психо-социална подкрепа. Предоставяните към момента услуги нямат достатъчен капацитет и не задоволяват наличните потребности, поради което е необходимо създаване на **Дневен център за възрастни с увреждания, Дневен център за стари хора, Малък дом за стари хора** и други.

4.2.4. Лица, жертва на насилие и трафик /потенциална рискова група/

Групата на лицата, жертви на насилие, може да се раздели на две подгрупи, тъй като се нуждаят от различен тип грижа и услуга. Това са жертвите на насилие:

- в семейството;
- извън семейството.

Характерно за първата група е, че насилието се извършва главно в семейството. Броят на жертвите вероятно е много по-голям, но оплакванията са малко, поради сложните емоционални връзки и семейната зависимост.

Реално съществува и проблем с експлоатация на човешкия труд. В настоящия момент няма институция, която е специализирана да се занимава с жертвите на насилие и престъпления. Служби, които имат връзка с тях са Детска педагогическа стая, Дирекция „Социално подпомагане”.

4.2.5. Лица, настанени в специализирани институции.

Има лица от Община Златоград, настанени в специализирани институции, поради изчерпване на всички останали възможности.

4.2.6. Деца на разведени родители

Практиката показва, че този тежък за децата период продължава около една година. Материалните възможности имат по-малко значение, отколкото връзката с родителя. Колкото е по-голямо детето, толкова по-голямо значение има и включването в социалната околна среда.

4.2.7. Родители на деца с увреждания

Да си **родител на дете с увреждане** е предизвикателство и спецификата на грижите за деца с трайни увреждания и превъзможването на психическия стрес, налага професионална намеса.

4.2.8. Просещи деца /потенциална рискова група/

Просещите деца могат да бъдат разделени в следните три възрастови групи, с оглед на което да се провежда и работата с тях:

- първа група - от 0 до 3 години
- втора група - от 3 до 14 години
- трета група - от 14 до 18 години

Поради затрудненото си материално положение много родители не са в състояние да осигурят качествена грижа за своите деца. В някои случаи те са принудени да настанят децата си в

държавни институции. В други деца остават при своите семейства, но са лишени от здравословна храна, дрехи, лекарства и имат ограничен достъп до образование.

5. Оценка на социалните услуги и дейности в община Златоград

Социалната политика на община Златоград е една от приоритетните дейности на настоящото местно управление. В резултат на големите усилия на местната власт и местна общност и с реализирането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги за периода 2011 – 2015 г. Община Златоград се превърна в „модел на предоставяне на социални услуги в региона”. По отношение на оптимизиране на социалните услуги предоставяни в общността е постигнат успех в организацията на работата, отчетен в новата Областна стратегия в ДЦДЛУ „Зора” гр. Златоград и ЦСРИ гр. Златоград, чрез развиване на мобилен компонент.

При разработване на Общинската стратегия за периода 2016 – 2020 година, изцяло са следвани препоръките от Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Смолян (2016 – 2020), както следва:

- ⇒ Прецизиране на планираните, но неразкрити социални услуги в Областната стратегия 2011-2015 г. във връзка с потребностите на рисковите групи на територията на областта.
- ⇒ Планиране на интегрирани, междусекторни и мобилни услуги за обхващане на максимален брой хора от рисковите групи.
- ⇒ Планиране на мерки и дейности за финализирането на деинституционализацията на грижа за деца.
- ⇒ Залагане на мерки и дейности, свързани с разработването на планове за реформиране и реструктуриране на трите специализираните институции за възрастни хора с психични разстройства и стари хора.
- ⇒ Планиране на междусекторни услуги в общността за извеждане и подкрепа на лица, чието здравословно състояние не отговаря на профила на институцията от трите специализирани институции, както и за превенция на настъпването в съответствие с Националната стратегия за дългосрочна грижа.
- ⇒ Планиране на мерки и дейности за изграждане на социални услуги от резидентен тип за лица с психични заболявания, умствена изостаналост и деменция.
- ⇒ Планиране за разширяване на услугите в домашна среда с проектно или общинско финансиране с цел, да се достигне до гражданите в риск, намиращи се в социална изолация в отдалечените населени места.
- ⇒ Залагане на мерки и дейности за повишаване квалификацията на персонала в СИ и СУ.

През последните години се наблюдава значително увеличение на потребностите от социални услуги, които подкрепят задържането на хората в семейна среда. Това е свързано с неблагоприятните демографски промени и застаряването на населението, особено в малките общини.

Тези услуги са насочени към подкрепа на подпомаганите лица за осъществяване на ежедневните им дейности и постигане на социално включване. С тяхното развитие се осигуряват възможности за организиране на свободното време, осъществяване на социални и

лични контакти, осъществяват се дейности, които подпомагат и разширяват възможностите на лицата да водят самостоятелен начин на живот.

От началото на 2016 година функционира и Център за услуги в домашна среда, който предоставя социални услуги на 88 лица с увреждания и възрастни хора над 65 години в невъзможност за самообслужване - – Психологическа подкрепа, социално консултиране, здравни услуги, Домашен помощник, Социален асистент и услугата Личен асистент.

В Община Златоград няма изградени специализирани институции.

Най-добре развити в общината са социалните услуги за деца и възрастни с увреждания, като Център за социална рехабилитация и интеграция предоставя услуги на възрастни хора с увреждания, а Дневен център за деца и лица с увреждания „Зора”- на деца и младежи с увреждания.

- **Център за социална рехабилитация и интеграция**

Предоставянето на услугата ЦСРИ цели подкрепа на индивидуалното развитие, поддържане и придобиване на нови способности и самостоятелност на лица с различни вид и степен на увреждане, както и подкрепа на лица от различни рискови групи, чрез целенасочени дейности за интеграция и превенция на социалното изключване. Услугата включва разнообразни консултативни, терапевтични и рехабилитационни дейности, насочени към създаване, поддържане и разширяване на социалните умения, както и обучение за водене на самостоятелен начин на живот.

- Консултативните дейности са насочени към кандидат-потребителите, потребителите и/или към техните близки;
- Терапевтичните дейности и обучителните практики имат за цел да развият и/или да създадат социални умения, които са нарушени или загубени;
- Рехабилитационните и интеграционни програми и дейности са насочени към възстановяване и социална интеграция;
- Медицинската рехабилитация се извършва след назначение от лекар - специалист.

Терапевтичните, консултативните и рехабилитационните дейности се осъществяват от специалисти, които съдействат и подкрепят потребителите и техните близки, посредством индивидуални и/или групови занимания.

Лицата ползват дейностите и програмите (индивидуални или групови) почасово – всеки ден или няколко пъти в седмицата/месеца в зависимост от индивидуалните им потребности.

Освен в сградата на центъра услугата се предоставя и мобилно. Мобилната работа се предлага с цел по-широко обхващане на целевите групи и предотвратяване процеса на социално изключване, чрез използване ресурсите на услугата ЦСРИ.

Мобилната работа се предлага в случаи, когато присъствието на потребителя в центъра е невъзможно по обективни причини.

ЦСРИ създава възможности за преодоляване на социалната изолация и последваща интеграция с екип от психолог, социални работници, трудотерапевти, рехабилитатори.

Мисията и визията на ЦСРИ са в унисон с приета методика за работа. Това е подходът, основан на правото на всеки човек да живее достойно и да има достъп до качествени услуги, гарантиращи неговия социален живот и достойнство.

Важен аспект от дейността на ЦСРИ е развитото сътрудничество с публични институции и създадените партньорства с други неправителствени организации в страната за осъществяване на реформи в социалната политика.

- **Дневен център за деца и лица с увреждания „Зора”**

Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград (2016 - 2020)

Дневният център за деца и лица с увреждания предлага комплекс от социални услуги за цялостно обслужване на потребителите през деня като предоставяне на храна, здравни грижи, рехабилитационни процедури, организация на свободно време, семейно консултиране и подкрепа.

Основните цели на дневните грижи са:

- образователни и ограмотяващи занимания;
- възпитание и рехабилитация;
- подготовка за водене на самостоятелен живот;
- социална и психологическа помощ;
- обучение в социални умения и социална интеграция.

Реализирането на предлаганите услуги подготвя децата и лицата с увреждания и семействата им за плавно включване в живота на обществото, насърчава и подкрепя развитието им, осигурява подобряване на физическото и психическото им състояние до ниво, в което максимално да разгърнат своя потенциал.

Грижите за всеки потребител се осъществяват според индивидуалното му развитие и потребности. Капацитетът на ДЦДЛУ „Зора” е 25 деца и лица с увреждания.

Центърът предоставя целодневни и почасови услуги за деца и лица, с физически и ментални увреждания. Най-често ползвателите на услугата са с диагноза Детска церебрална парализа, Сколиоза, Аутизъм, Глухота и др. както и изоставане в психо-физическото развитие.

Дейностите в ДЦДЛУ „Зора” са обезпечени с опитни и квалифицирани специалисти – социален работник, психолог, логопед, специален педагог, рехабилитатор, трудотерапевт.

Центърът е разположен в част от сграда, публична общинска собственост, на подходящо и достъпно място в центъра на града.

Заниманията се провеждат в просторни и уютни стаи, специално обзаведени, според нуждите на съответната терапия, има осигурен специализиран транспорт.

- **„Социален асистент”**

По Националната програма „Асистенти на хора с увреждания”, дейността „Социален асистент” осигурява временна трудова заетост на трайно безработни лица, които осъществяват комплекс от услуги и дейности за задоволяване на ежедневни потребности на хора с трайни увреждания и тежко болни самотни хора, организиране на тяхното свободно време и съдействие за нормалното им социално включване. Услугата се предоставя от Община Златоград по **Проект „Център за услуги в домашна среда-интегрирани услуги за качествен живот”** с регистрационен номер на договора BG05M9OP001-2.002-0092-C001 по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.002 „Независим живот” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014 – 2020 г.

- **„Личен асистент”**

Чрез дейност „Личен асистент” се осигурява трудова заетост на безработни лица, ползващи право на месечна социална помощ по реда на чл.9 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, или отговарящи на условията за получаване на този вид помощ. Това са лица, ангажирани ежедневно в обгрижването на свои близки с увреждания. По този начин се гарантира полагането на качествени грижи за лицата и децата в домашна среда и по-добър стандарт на живот на трудещите се и техните семейства. Услугата се предоставя от Община Златоград по **Проект „Център за услуги в домашна среда-интегрирани услуги за качествен живот”** с регистрационен номер на договора BG05M9OP001-2.002-0092-C001 по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.002 „Независим живот” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014 – 2020г.

- **„Домашен помощник”**

„Домашен помощник” е лице, което оказва помощ на други лица в домашна обстановка при хранене, битови нужди, наблюдение на здравословното им състояние и информиране на *Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград (2016 - 2020)*

личния лекар. Услугата се предоставя от община Златоград по **Проект „Център за услуги в домашна среда-интегрирани услуги за качествен живот”** с регистрационен номер на договора BG05M9OP001-2.002-0092-C001 по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.002 „Независим живот” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014 – 2020 г.

Услугата „Домашен помощник” е насочена към самотно живеещите възрастни хора в града, като тя представя поддържане на хигиената на обитаваното жилище, пазаруване, закупуване на медикаменти, хранителни продукти и вещи от първа необходимост, приготвяне на храна и подпомагане при хранене, доставка на готова помощ в ежедневно обслужване на потребителите, придружаване до местата за извършване на комунално-битови услуги и съдействие за отстраняване на дребни технически повреди.

- **Обществена трапезария**

От месец юли 2013 година в Община Златоград функционира социална услуга – „Обществена трапезария”, финансирана от Фонд „Социална закрила”. През 2015 година 80 лица на територията на Община Златоград, получават топъл обяд.

Местната власт отчита необходимостта от предоставяне на социални услуги на потребителите на дневния център над 18 годишна възраст и ще предприеме съответните действия за разкриване на социална услуга Дневен център за възрастни.

- **Клубове на пенсионера**

На територията на Община Златоград функционират 3 клуба – два в града и друг в с. Старцево, в които възрастните жители на общината прекарват голяма част от свободното си време в срещи и занимания според интересите си, поддържайки социални контакти, чрез организиране и поддържане на дейности със социален, здравен и културен характер. Членовете на клубовете могат да ползват пособия за развлекателни игри /шах, табла, карти/, да прочетат вестник или списание. Помещенията са оборудвани според потребностите на възрастните хора.

- **Парично подпомагане**

Ежегодно в бюджета на Община Златоград се гласуват средства за **еднократни помощи за задоволяване и за инцидентно възникнали нужди на граждани и техните семейства.**

ЗА ДЕЦА И СЕМЕЙСТВА С ДЕЦА В РИСК

- **Център за обществена подкрепа гр. Златоград /ЦОП/**

Центърът за обществена подкрепа е комплекс от социални услуги, предназначени за деца и семейства с цел предотвратяване на изоставянето на децата и настаняването им в специализирани институции, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституализация и реинтеграция на деца, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване, обучение и подкрепа на приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми и прояви.

Център за обществена подкрепа е комплекс от социални услуги, свързани с извършване на:

- психологическо консултиране и подкрепа на детето и семейството,
- педагогическа подкрепа за попълване на образователни дефицити,
- социална консултация,
- придружаване на детето,
- информиране,
- подкрепа и консултиране на семейства от общността;
- индивидуални психологични и социални консултации;
- разработване и провеждане на образователни програми, свързани с правата и закрилата на детето, превенция на насилие и агресия, превенция на отклоняващо се поведение,

превенция на злоупотреба с деца по интернет, злоупотреба с психотропни вещества и др.,

- училище за родители/ групов работа, обучения, тренинги/ на родители/ лица, които полагат грижи за детето с оглед подобряване на грижата и създаване на сигурна и стимулираща среда за развитието му,
- тренинги,
- провеждане на кампании, за приемни родители, превенции на насилието,
- индивидуална работа,
- групов работа,

Реализирането на предлаганите услуги подготвя семействата по проблеми, свързани с отглеждането, възпитанието и обучението на децата, улеснява връзката между родителите и децата, позитивира взаимоотношенията между детето и семейството и значимите за него възрастни. Повишава се мотивацията и се създават положителни нагласи към училището и образователния процес. Децата развиват знания и умения, подпомагащи пълноценното им развитие и социална интеграция.

Услугите и дейностите за всяко дете и семейство се осъществяват според индивидуалното му развитие и потребности. Капацитетът на ЦОП – град Златоград е 35 потребителя.

Центърът предоставя почасови услуги за деца и техните семейства, на възраст от 0 до 18 години, в риск. Най-често ползвателите на услугата са деца и семейства за социално – педагогическо и психологическо консултиране, за попълване на образователни дефицити, за оказване на подкрепа на семейства от общността, превенция на рисково поведение.

Дейностите в ЦОП – град Златоград са обезпечени с опитни и квалифицирани специалисти – психолог, социални работници, педагог.

Центърът е разположен в част от сграда, публична общинска собственост, на подходящо и достъпно място в центъра на града.

Заниманията/индивидуални и групови/ се провеждат в добре материално обзаведени зали.

• Приемна грижа

Приемната грижа е отглеждане и възпитание на дете в семейна среда, което по една или друга причина не може да бъде отглеждано от биологичното си семейство или в детските домове.

Целта на настаняването и отглеждането на дете в приемно семейство е да се даде възможност на всяко дете да живее в семейна среда.

Изключително важно е едно дете да бъде отгледано в семейство, където получава закрила, стабилност, любов и подкрепа, има възможност да израсне като пълноценна личност.

Услугата дава възможност на много деца и възрастни да променят живота си. Всеки би могъл да помогне не само на дете. Това може да донесе много радост и удовлетворение и за възрастните, пожелали да станат приемно семейство.

На територията на Община Златоград развиват дейност четири неправителствени организации на хора с увреждания. Ежегодно Общински съвет, Общинска администрация и НПО изготвят социална програма за хора с увреждания и възрастни хора, в която реализирането на основните мероприятия изискват наличието на специализиран транспорт. Традиция стана организирането на събор за хората с увреждания на една от най-привлекателните местности на района ни, която обаче е доста отдалечена от центъра на града, така че осигуряването на специализиран превоз ще даде възможност и за разширяване на дейностите в социалната ни програма.

Все още в града ни има и архитектурни бариери, които правят достъпа до институции труден.

Настоящият анализ идентифицира необходимостта от разкриване на още четири нови социални услуги: Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с психични

Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград (2016 - 2020)

разстройства и стари хора, Домашен социален патронаж, Дневен център за възрастни хора и малък дом за стари хора.

6. Заключение и препоръки

6.1. Основни изводи от ситуационния анализ и оценката на потребностите

За да се определят потенциалът и възможностите за бъдещо развитие на общинската социална политика и в частност социалните услуги, е необходимо да се направи анализ на силните и слаби страни на вътрешните фактори и възможностите и заплахите на външните фактори на средата, влияещи на това развитие.

SWOT анализ на социалната сфера:

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> • Ясно заявена политическа воля на ръководството на Община Златоград за развитие на социалните услуги в съответствие с държавната социална политика и нейните приоритети; • Съвместна работа с представители на неправителствения сектор в Община Златоград, развиващи дейност в социалната сфера, както и национално представени НПО; • Добра координация между институциите на държавната и местна власт при формиране и провеждане на социалната политика в общината; • Проучени потребности от социални услуги на населението; • Налични специалисти за разработване на проекти и кандидатстване за външно финансиране; • Наличие на организации на потенциални потребители на социални услуги – Районен съюз на хората със зрителни увреждания, Сдружение на хора с увреждания „Надежда“, Основна организация към Съюза на инвалидите в България, с. Старцево, Териториална организация на глухите, клубове на пенсионера. • Добре развита транспортна мрежа за общодостъпна среда; • Изработена общинска програма за закрила на детето за 2016 г.; • Изработена Стратегия за развитие на социалните услуги през 2016 г.; • Добре стартирали и действащи активни мерки на пазара на труда, свързани с обгрижване на потребители чрез социални услуги по Оперативна Програма „Развитие на човешките ресурси“ и по Национална програма „Асистенти на хора с увреждания по компоненти „Личен асистент“ и „Социален асистент“; • Квалифицирани преподавателски кадри по специалностите: социални дейности, социална 	<ul style="list-style-type: none"> • Малък спектър от предлагани социални услуги за задоволяване потребностите на деца и възрастни със специфични, потребности както и техните семейства; • Значителен брой неработоспособни и възрастни жители на общината; • Ограничени общински финансови ресурси за развитие на социалните услуги; • Ниски доходи на преобладаващата част от нуждаещите се от социални услуги; • Наличие на „архитектурни бариери“ за трудно подвижните и незрящи лица в търговски обекти, заведения за обществено хранене и учреждения; • Липса на социални услуги по превенция и обществена подкрепа за деца и семейства; • Малък брой утвърдени приемни семейства на територията на град Златоград; • Липса на ресурсен център за подготовка и обучение на специалисти, работещи в социалната сфера; • Малък брой регистрирани в Агенция за социално подпомагане, доставчици на социални услуги, с които общината може да сключи договори за доставчици на социални услуги; • Висока безработица; • Ниска квалификация и образование на голяма част от продължително безработните лица; • Спад в броя на населението и миграция към други региони от страната и чужбина; • Застаряване на населението и висока смъртност; • Наличие на групи в социална

<p>педагогика, логопедия, рехабилитация, психология, специална педагогика и медицина за обезпечаване предоставянето на социалните услуги;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изградена мрежа от социални услуги – наличие на три центъра за предоставяне на социални услуги; • Наличие на общински сграден фонд, в който да се развият алтернативни социални услуги в общността; • Близък контакт с Република Гърция, осигуряващ добра възможност за обмяна на опит в социалната сфера. 	<p>изолация;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ниски доходи и ниска покупателна способност на населението; • Слаба адаптивност на голяма част от безработните към новите социално-икономически условия;
Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> • Децентрализация и деинституционализация на социалните услуги в рамките на националната социална политика; • Осигурено държавно финансиране при предоставянето на част от социални услуги в общността по стандарти на МТСП ; • Различни международни донорски програми за финансиране на дейности по предоставянето на социални услуги, както и възможности за развитие на социални дейности със средства от ЕС; • Разработени единни методики за предоставяне на различни социални услуги в общността; • Съществуваща законова уредба, регламентираща интегрираното обучение на деца със специфични потребности; • Участието на неправителствения сектор в провеждането на социалната политика по предоставянето на социални услуги; • Развита мрежа от граждански обединения; • Изграждане на социално партньорство; • Разработка и прилагане на специализирани програми за образование и преквалификация; • Подкрепяща национална политика за развитие на социалните дейности; • Надграждане на действащите и създаване на нови социални услуги. • Благоприятни условия, които правят общината предпочитана туристическа дестинация, засилват инвестиционния интерес и дават възможност за увеличаване на собствените приходи ; • Развитие на нови социални дейности, в резултат на функциониращия трансграничен коридор между България и Гърция (Златоград – Термес); • Развито трансгранично сътрудничество и засилена обмяна на опит в социалната сфера. 	<ul style="list-style-type: none"> • Липса на обществена нагласа за платени социални услуги; • Зависимост от външно финансиране на социални дейности чрез програми и проекти; • Липса на собствен финансов ресурс за изграждане на нови центрове за предоставяне на социални услуги, отговарящи на всички критерии и стандарти за качество на услугата; • Ограничени финансовите ресурси за провеждане на ефективна социална политика; • Напускане на млади хора; • Обезлюдяване на населените места; • Намалване на покупателната способност на гражданите; • Засилване на вредните явления като наркомания, престъпност и др.

Съпоставяйки силните и слаби страни на вътрешния потенциал на общината, както и възможностите и заплахите на външните фактори на средата, стигаме до извода, че състоянието на Община Златоград, по отношение развитието на социалните услуги, е в благоприятна позиция с подчертани лостове за развитие, на фона на преобладаващи силни страни, възможности и преодолими рискове, ограничения и проблеми.

Община Златоград е малка община, отдалечена от големите административни центрове в страната. В резултат на това е налице голям процент безработица и липса на големи инвестиции. Още по-трудна е ситуацията за хората с увреждания, които са трудоспособни или с намален процент трудоспособност и които желаят да работят. В тази посока може да се мисли за развитие на почасовата и надомна работа. Необходимо е да бъдат организирани курсове за квалификация и професионално обучение за придобиване на компютърна грамотност и езикови обучени за конкурентоспособност на пазара на труда за хората с увреждания.

В резултат на анализа на развитието на социалните услуги в Община Златоград могат да се направят следните изводи, свързани както с надграждането на съществуващите социални услуги така и с необходимостта от изграждането на нови такива, описани по-долу:

ЗА ПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА И ХОРА С УВРЕЖДАНЯ

За пълнолетните лица, бенефициенти на социални услуги и хората с увреждания, както и за техните семейства е изключително важно да се **разшири капацитета и спектъра на предлагани социални услуги**, които да бъдат държавно субсидирани. За качествено предлагане на наличните социални услуги, посредством което ще се увеличи и броя на техните ползватели е необходимо да се **осигури специализиран транспорт** за достъп до социални услуги на трудно подвижните жители на общината и на хора с увреждания, както и да се **„преодолеят архитектурните бариери“** за трудно подвижните и незрящи лица в търговски обекти, заведения за обществено хранене и учреждения. Община Златоград има добра практика в това отношение. **Хора с увреждания участват като членове на ЕСУТ и следят стриктно за това, всеки нов обект, в своя проект да има осигурен достъп до архитектурна среда. Освен това има утвърдена от общинския съвет местна наредба за достъпна архитектурна среда.**

Създаването на социално предприятие на хора с увреждания е една добра алтернатива за осигуряване на заетост и сигурни доходи на хора със специфични потребности – една тема, която предизвиква голям интерес, както сред бизнеса, така и сред цялото общество.

Дневен център за стари хора

Основните дейности в предоставянето на този вид услуга целят ограничаването на социалната изолация, в която се намират хората след пенсионирането си. Насочени са към създаването на условия за социални контакти и възможности възрастните хора да се чувстват неразделна част от обществото. Осигуряват подкрепа за пенсионираните и напуснали активния живот хора, да преодолеят психологическата бариера, която ги кара да се чувстват ненужни.

За постигането на тези цели се организират мероприятия, свързани с:

- Провеждане на разговори и дискусии по актуални проблеми;
- Организиране на индивидуални и групови консултации със специалисти по медико-социални проблеми;
- Организиране на занимания по интереси (цветарство, плетиво, бродерия, национална кухня, сладкарство, изобразителни и музикални занимания);
- Подпомагане извършването на административни услуги;
- Организиране на съвместни мероприятия със социални домове, неправителствени организации (честване на празници, екскурзии, спортни празници, срещи с интересни личности и др.);

- Здравна профилактика – периодично;
- Измерване на пулс и кръвно налягане на потребителите на социалната услуга.

Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с психични разстройства и стари хора

Социалната услуга е насочена към лица, които имат потребност от 24 – часова грижа. Социалната услуга създава среда за живот близка до семейната, при която лицата ще получават индивидуализирана подкрепа за водене на самостоятелен живот.

Социалните услуги водят до подобряване качеството на живот на възрастните хора в по-висока степен, отколкото социалните помощи. Предлагането на алтернативни социални услуги за възрастни ще предотврати попадане на самотно живеещи стари хора в институции и ще повиши качеството им на живот.

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград

Визия

Разработването и приемането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги обединява усилията и желанието на всички заинтересовани страни в Община Златоград за създаването на условия за пълноценно участие в обществения живот на хората в неравностойно положение и с риск от социално изключване чрез предоставянето на достъпни и качествени социални услуги и грижа. Стратегията ще подкрепя местните общности, уязвимите групи и лицата в риск чрез преодоляване на неравномерността в развитието на социалните услуги, разширяване на обема, реформиране и оптимизиране на вече съществуващите и разкриване на нови форми на социални услуги. За постигането на своите цели Стратегията предвижда развиването на ефективна система от социални услуги, адекватни на потребностите на общността, като чрез тях се присъединява към европейските принципи на хуманност и солидарност за равен достъп, грижа и интеграция за хората от рисковите групи, пълноценна реализация и повишаване качеството им на живот

Ценности и принципи

Основна ценност на общинската стратегия за развитие на социалните услуги е всяко човешко същество със своята уникалност на възможностите за реализация, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение, религиозна принадлежност и сексуална ориентация.

При планирането и предоставянето на социални услуги Общинската стратегия зачита основните човешки права и правата на детето, утвърдени в международните документи и конвенции. Тя утвърждава следните **ценности и принципи**, споделени от всички заинтересовани страни в община Златоград.

- ✓ *Съответствие на социалните услуги с международно признатите права на човека и права на детето;*
- ✓ *Законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България;*
- ✓ *Поддържане на мрежата от партньорства на местно ниво и участие на всички заинтересовани страни в процеса на планиране;*

- ✓ Създаване на гъвкави и иновативни услуги, съобразени с конкретните нужди и потребности на потребителите;
- ✓ Насърчаване развитието на услугите в общността;
- ✓ Предоставяне на услуги от институционален тип само като крайна мярка;
- ✓ Равен достъп до услуги за всички живеещи на територията на Община Златоград;
- ✓ Недискриминация, обществена солидарност и толерантност към всички социални групи;
- ✓ Водещи са интересите на потребителите при планиране и предоставяне на социални услуги;
- ✓ Надграждане и усъвършенстване на съществуващи практики и опит при предоставянето на социални услуги;
- ✓ Ефективност и прозрачност при усвояването на финансовите средства;
- ✓ Подкрепа на персонала за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с критериите и стандартите;
- ✓ Социалните услуги следва да се предоставят според потребностите, а не според възможностите на отговорните органи;
- ✓ Насърчаване на доброволното участие при предоставяне на социални услуги.

Направления и приоритети на общинската стратегия.

Приоритетни направления

Приоритетните направления на Общинската стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на ключови/критични социални проблеми на жителите в общината.

Приоритетните направления са групирани в две посоки - отнасящи се до съдържанието на социалните услуги и до начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване.

Избраните **приоритетни направления за съдържанието на социалните услуги** включват:

⇒ **Развитие на социални услуги в общността за подкрепа на деца и семейства в риск**

Това са широк кръг от услуги в общността за деца и семейства в риск, насочени към превенция на рисковите фактори за развитието на децата и уязвимостта на семействата, превенция на изоставянето и настаняването на деца извън семейството; развитие на приемна грижа и осиновяване; работа с деца с поведенчески проблеми, асоциалното поведение и насилие; закрила на деца жертви на насилие, малтретиране и negliжиране; съдействие на деца, отпаднали или в риск да отпаднат от училище.

⇒ **Деинституционализация на грижата и разширяване на достъпа до социални услуги за възрастни хора и хора с увреждания**

Развиване на качествени социални услуги от резидентен тип със среда близка до семейната, развиване на иновативни и мобилни форми за обхващане на максимален брой лица в риск, което ще съдейства за оставането им в своя собствен дом и общност.

Функционалните приоритетни направления, които подпомагат ефективното изпълнение на основните дейности в Общинската стратегия, обхващат:

⇒ **Развитие на капацитета за управление и предоставяне на качествени и ефективни социални услуги**

Развиването на нови социални услуги и подобряването на качеството на мрежата от социални услуги, въвеждането на принципи на работа и взаимодействие, насочени към ефективност и ефикасност, доброто управление изисква въвеждането в политиката за развитие на човешките ресурси в услугите предоставяни в общността и общинската администрация чрез обучения, супервизия и различни форми на подкрепа.

⇒ **Междубщинско партньорство и междусекторно сътрудничество при планирането и предоставянето на социални услуги.**

В зависимост от характера на проблемите на хората в риск, следва да се прилага комплексна намеса, която може да се постигне чрез връзки на взаимодействие между различните публични и социални сектори – социални услуги и подпомагане, образование, здравеопазване, инфраструктура и др.

Приоритетни целеви групи

Планираните дейности в Общинската стратегия ще обхванат всички идентифицирани рискови групи при анализа на ситуацията в Община Златоград, но фокусът на интервенцията е насочен към приоритетните целеви групи:

- Уязвими семейства с деца в риск;
- Деца, отглеждани в специализирани институции;
- Деца в риск, включително не обхванати, отпаднали и в риск от отпадане от училище;
- Деца с увреждания;
- Хора с увреждания;
- Възрастни хора в специализирани институции;
- Хора в неравностойно положение, които живеят в социална изолация и бедност;
- Хора в риск от всички целеви групи, живеещи в изолирани малки населени места, без достъп до социални и др. услуги;
- Стари хора, със специален фокус към самотно живеещите в изолирани селски райони.

ОБЩИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

За осъществяването на визията на общинската стратегия, във всяко от избраните приоритетни направления са набелязани общи и специфични цели и задачи:

Приоритетно направление 1: Развитие на социални услуги в общността за подкрепа на деца и семейства в риск.

Обща цел 1: Предотвратяване на рискове и поддържане на междуинституционална работна среда, която да осигурява професионална подкрепа и възможност за качествено функциониране на социалните услуги в общността и приемната грижа.

⇒ *Специфична цел 1.1.* Предоставяне на услуги по превенция за деца и семейства в риск и услуги, развиващи и подкрепящи форми на алтернативна семейна грижа.

⇒ *Специфична цел 1.2.* Предоставяне на социални услуги за подкрепа на социалното включване на децата с увреждания.

⇒ *Специфична цел 1.3.* Създаване на нови социални услуги и увеличаване на капацитета на съществуващите услуги, които развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа.

Приоритетно направление 2: Деинституционализация на грижата и разширяване на достъпа до социални услуги за възрастни хора и хора с увреждания

Обща цел 2: Създаване на условия за независим и достоен живот на възрастните хора и хората с увреждания посредством предоставянето на качествени, достъпни и устойчиви услуги за дългосрочна грижа на територията на Община Златоград.

⇒ *Специфична цел 2.1.* Превенция на риска от институционализация чрез предоставяне на алтернативни форми на социални услуги в общността за хора с увреждания.

⇒ *Специфична цел 2.2.* Предотвратяване на рискове, водещи до социално изключване и изолация на старите хора чрез разкриване и развитие на социални услуги, осигуряващи спокоен и достоен живот на старите хора.

⇒ *Специфична цел 2.3.* Намаляване броя на лицата в специализираните институции от Община Златоград.

Общите и специфични цели във **функционалните приоритетни направления** на Общинската стратегия включват:

Приоритетно направление 3: Развитие на капацитета за управление и предоставяне на качествени и ефективни социални услуги.

Обща цел 3: Гарантиране качеството и ефективността на социалните услуги чрез поддържане на необходимия капацитет за управление на общинско ниво и осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги.

⇒ *Специфична цел 3.1.* Стимулиране развитието на административния и организационния капацитет на общинско ниво за прилагане на интегрирана грижа и политики към хора и групи в неравностойно положение.

⇒ *Специфична цел 3.2.* Осигуряване на подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти.

⇒ *Специфична цел 3.3.* Оказване на подкрепа при въвеждането на информационния масив на междуобщинско и междусекторно ниво на Интегрираната информационна система, осъществяваща се от Агенция социално подпомагане - София.

Приоритетно направление 4: Междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество при планирането и предоставянето на социални услуги.

⇒ **Обща цел 4: Запазване и повишаване ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.**

⇒ **Специфична цел 4.1.** Налагане на ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги и информационни програми – здравно- социални, социално-образователни.

⇒ **Специфична цел 4.2.** Продължаване работата за мотивиране към междуобщинското партньорство в социалните услуги.

7. Механизъм за периодичен преглед и за актуализиране на стратегията.

Системата за мониторинг и оценка е ключов инструмент за развитие на политики и програми в социалната сфера и особено – за дългосрочни и комплексни интервенции като Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на стратегията по отношение на приоритетните направления и целите, както и за препланирането на оперативните задачи в хода на изпълнението.

7.1. Конкретни цели и задачи на системата за мониторинг и оценка:

1. Да осигурява постоянен поток от актуална информация за развитието на социалната среда в Община Златоград, чрез:

- Наблюдение на промените в базовите индикатори за ситуацията;
- Обратна връзка от целевите групи и преките потребители за вида и качеството на предоставяните услуги и подкрепа;
- Обратна връзка от преките изпълнители на дейностите за трудностите в изпълнението на услугите, възможностите за усъвършенстване и нуждите от обучение и развитие на човешките ресурси.

2. Да обезпечи текущия мониторинг на изпълнението на дейностите на Общинската стратегия, чрез:

- Събиране на информация за обема и преките резултати от осъществяваните дейности/услуги;
- Пряко наблюдение на хода, методите и начините на текущото изпълнение на планираните дейности, както и на степента на изпълнение на времевия график на дейности и резултати;
- Анализ на резултатите от мониторинга в сравнение със заложените индикатори;
- Предоставяне на консултации и съвети на място на преките изпълнители на стратегията – община, свързани сектори и др. за подобряване на дейностите и качеството на социалните услуги.

3. Да се изработят комплексни оценки на ефекта и цялостното въздействие от изпълнението на Общинската стратегия от гледна точка на целевите рискови групи.

Оценката обхваща следните критерии:

- Релевантност
 - съответствието на целите и интервенцията спрямо реалните проблеми и конкретните потребности и възможности на рисковите групи;
 - Ефикасността на изпълнените дейности и постигнатите преки резултати по отношение на обема на дейностите, спазването на времевия график, планираните /вложените ресурси;
 - Ефективността
 - оценка на реалните ползи и ефекти за потребителите на услуги, както и на степента на обхващане на целевите групи, индивиди и общности в риск от изпълнените дейности. Качеството на предоставените социални услуги се оценява през призмата на ефекта и ползите

Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград (2016 - 2020)

за потребителите при задоволяването на техните потребности - индивидуални и общи за рисковата група;

- Въздействието на Общинската стратегия върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели, комплексна оценка на предизвиканите качествени промени в състоянието на социалната среда и рисковите групи;

- Устойчивостта на дейностите, резултатите и ползите за целевите групи и продължението им след времевата рамка на Стратегията.

Да се осигури системното актуализиране на Общинската стратегия, подобряването на политиките за социално включване и постоянното усъвършенстване на социалните услуги и мерки чрез:

- Предоставяне на конкретни препоръки за актуализиране на цялостната Стратегия по отношение на избраните приоритетни направления, дългосрочни и конкретни цели на интервенцията;

- Препоръки и текуща, актуална информация за оперативно препланиране на дейностите и следващите етапи от изпълнението на предвидените дейности – социални услуги и мерки;

- Системна обратна връзка от потребителите на услуги и препоръки за подобряване на вида и качеството на услугите в съответствие с реалните групови и индивидуални потребности;

- Консултации и методическа помощ за усъвършенстване и подобряване на качеството на социалните услуги;

- Идентифициране на добрите практики от осъществяването на Общинската стратегия и мултиплициране на натрупания опит.

В съответствие с тези цели и задачи, изграждането и функционирането на цялостна Система за мониторинг и оценка дава реални, практически ползи за общината и структурите, които изпълняват Стратегията. Препоръките за промени, постоянният поток от информация и обратната връзка от целевите потребители на услугите, осигурен от Системата за мониторинг и оценка са задължително условие за ефективното изпълнение на Стратегията.

Основният подход при мониторинга е оценката с участие, който изисква включването и обратната връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги и носи допълнителни предимства за ефективността на мониторинга. Участието гарантира съпричастността и чувството за собственост на заинтересованите страни върху продуктите и резултатите от мониторинга и оценката и съответно – тяхната готовност и интерес от прилагането на препоръките на практика.

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги е документ, който отразява особеностите, значимите проблеми и приоритетните направления в социалната сфера.

Важно изискване, за да бъде Стратегията непрекъснато действащ документ е, от една страна да отговаря адекватно на обществените потребности, от друга да съобразява динамиката на настъпващите промени, а от трета да поддържа системна устойчивост.

Обществените потребности са водещо основание за съществуването и прилагането на Стратегията, като управленски инструмент, насочен към задоволяване на действителните нужди на населението от социална подкрепа.

В процеса на управление, ако се регистрират съществени отклонения по индикаторите за сравнения е необходимо да бъдат предприети незабавни мерки за възстановяване на определения баланс между предварително избраните базисни стойности и техните променливи величини. Това означава, че измененията в качествените характеристики на средата предполагат задължително наличие на възможности за внасяне на корективи в съдържанието на Стратегията.

Когато става въпрос за актуализация на Стратегията, преди всичко, се разбира административна процедура и технология на текстовата разработка. Процедурата отразява нормативно регламентирани действия, предприети за внасяне на необходими изменения по съдържанието.

Технологията покрива изискванията за прилагане принципите на стратегическото планиране при възпроизвеждане на унифициран модел.

Важно е да се отбележи, че актуализацията на Стратегията не е задължителен акт, самоцелно породен от добри управленски качества, тъй като плановото проследяване на изпълнението се изразява в последователно наблюдение и системен прочит за потвърждаване перманентното съответствие на документа, спрямо условията на средата.

8. Отговорни за изпълнението, координацията и контрола органи.

Ролите и задачите на общината, институциите и другите заинтересовани страни в изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги се определят от техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

1. Община Златоград

Общината отговаря за цялостното изпълнение на Общинската Стратегия за развитие на социалните услуги. За тази цел тя разработва, приема и прилага Общинска стратегия за развитие на социалните услуги. Разработва, приема и осъществява годишни планове за действие.

Местната власт разработва и изпълнява интегрирана политика за развитие на хората в риск, като комбинира ресурсите и координира дейностите в сферата на социалното подпомагане, образование, здравеопазване, политики на пазара на труда, водена от интересите и нуждите на групите и хората в риск. Общината е доставчик на социални услуги и развива интегрирани политики в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания и старите хора.

Общината осъществява годишен мониторинг и оценка на изпълнението на социалната услуга и оценка на нуждите на групите в риск.

1.1. Роля и отговорности на Общинския съвет:

- Обсъжда и приема Общинска стратегия за развитие на социални услуги на територията на общината и годишния оперативен план за изпълнението ѝ по предложение на кмета на общината;

- Одобрява докладите за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги по предложение на кмета на общината;

- Съгласува проектни предложения за финансиране на социални услуги, които ще се развиват на територията на общината и са планирани в Областната стратегия и в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги.

- Взема решения, свързани с развитие на социалните услуги в общността на територията на общината (откриване, закриване, разширяване, дофинансиране и пр.).

Решение за развиване на конкретна социална услуга се взема от Общинския съвет, като преди това е било разгледано в съответната постоянна комисия и консултирано по въпросите, свързани с финансирането. Предложението се внася от кмета или от общинските съветници.

1.2. Ролята на Кмета на общината

Неговата роля е ключова за цялостното изпълнение на Стратегията за развитие на социалните услуги на общинско ниво. Кметът на общината:

- организира изработването на общинските програми и планове за развитие на социални услуги на територията на общината и след съгласуване с Обществения съвет по социално подпомагане ги внася за обсъждане и приемане от Общинския съвет;

- организира разработването на общинските секторни политики и след гласуването в Общинския съвет организира цялостното им изпълнение. Кметът и общинската администрация осъществяват съгласуването на дейностите за развитие на социалните услуги с общите хоризонтални мерки за социално включване;

Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград (2016 - 2020)

- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на годишния План за развитие на социалните услуги;

- след съгласуване с Обществения съвет представя годишен и заключителен доклад за изпълнението и реализацията на годишния план за развитие на социални услуги за одобряване от Общинския съвет;

- участва в осъществяването на годишен мониторинг и оценка на изпълнението на годишния план за развитие на социалните услуги към Общинската стратегия за развитие на социалните услуги 2016 – 2020 г., като част от Областната стратегия;

- търси възможности за финансиране от различни финансови източници за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в съответния общински компонент на областната стратегия за развитие на социалните услуги.

1.3. Обществен съвет по социално подпомагане и услуги в Община Златоград

Съвета е консултативен орган към общината за осъществяване на сътрудничество, координация и консултация между община, централни държавни органи и НПО с цел реализиране на социалната политика в общината.

2. Дирекция „Социално подпомагане” – гр. Златоград:

Дирекцията носи отговорност и изпълнява конкретни задачи при реализирането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград:

- Изготвя предложения до кмета на общината за предоставяне на социални услуги;
- Изготвя предложения до РДСП – Смолян за откриване, реформиране и закриване на социални услуги, съобразно планираните дейности в стратегията;

- Д”СП” и О”ЗД” управляват случаите на хората и децата в риск; разработват оценки и индивидуални планове за децата и лицата, настанени в социални услуги в общността;

- Осъществява сътрудничество между общинската администрация и неправителствени организации във връзка с общинската стратегия и предвидените дейности в нея;

- Събира и актуализира данните на базовите индикатори и резултатите от изпълнение на социалните услуги;

Взаимодействието на АСП с МТСП се определя като фактор за гарантиране на устойчивостта на изпълнението на общинската стратегия чрез практическите възможности за осигуряване на средства за предоставяне на услуги като държавно-делегирана дейност.

3. Дирекция „Бюро по труда ” – гр. Златоград

Дирекция Бюро по труда участва в планирането и изпълнението на програми и активни мерки за интеграция на пазара на труда на хора в риск (лица с увреждания, младежи напускащи социалните услуги, младежи, отпаднали от училище, трайно безработни) и мерки за подкрепа на семействата на групи в риск (деца и възрастни с увреждания, живеещи в семейна среда).

Основната роля на Дирекция "Бюро по труда" по изпълнението на стратегията включва:

- Участие в разработването на програми за заетост и за обучение на рискови групи;
- Консултиране на младежи, с цел професионално ориентиране, повишаване на квалификацията и посредничество при намиране на работа;

- Разработване на мерки и програми съвместно с общината за професионална квалификация и включване на пазара на труда на възрастни с увреждания;

- Посредничество между работодатели и безработни от рисковите групи с цел намиране на работа;

- Съвместни дейности с институциите от други сектори (системата на здравеопазването, образованието и социалните услуги, органите на местното самоуправление, на представителните организации на работниците, служителите и на работодателите, НПО) при прилагането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Златоград.

4. Неправителствени организации

Важна роля в изпълнението на стратегията играят НПО. Те допринасят за прилагането на принципите и философията на Стратегията като представители на гражданското общество и групите в риск в Община Златоград. Тяхната роля се свежда до:

- Съвместно с общината, Д"СП" и граждани разработват интегрирани политики и мерки за социално включване, в съответствие с мерките в стратегията;

- Участват във формулирането и изпълнението на хоризонтални мерки и политики за социално включване като партньори на общината и/или водещи организации за проектите;

- Подпомагат училищата и услуги в общността при работа със семейството и с деца за изграждане на умения за самостоятелен живот и индивидуално развитие, задържане в училище, превенция на рисково поведение и зависимости.

НПО участват в актуализирането на Стратегията, в изготвянето на годишен план за действие и в осъществяването на мониторинг и оценка на изпълнението ѝ, като подпомагат събирането на данни и оценката на потребностите на крайните потребители.

Ефективното междусекторно сътрудничество ще допринесе за устойчивост на изградената оптимална мрежа от социални услуги в Община Златоград, която да осигури равен достъп до услуги за рисковите групи. Това ще способства за съчетаването на наличните и потенциалните ресурси, допълването и съгласуването на дейностите на ангажираните институции от различните сектори с фокус потребителите на услуги, уязвимите общности и групи.

УТВЪРДИЛ:

МИРОСЛАВ ЯНЧЕВ

КМЕТ НА ОБЩИНА ЗЛАТОГРАД

Съгласувал:

ДОРА БАБАЧЕВА

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ "СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ"

ГР. ЗЛАТОГРАД

Таблица 1: Планирани социални услуги и мерки в Община Златоград

№	Община Златоград	Потребители		Капацитет					Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Место- положение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2017	2018	2019	2020			
НАПРАВЛЕНИЕ 1: Развитие на социални услуги в общността за подкрепа на деца и семейства в риск.											
Специфична цел 1.1. Финализиране дейностите по закриване на специализираните институции за деца и младежи											
1											
2											
3											
Специфична цел 1.2. Предоставяне на услуги по превенция за деца и семейства в риск и услуги, развиващи и подкрепящи форми на алтернативна семейна грижа.											
1	ЦОП	Деца в риск от изоставяне и техните семейства; Деца, жертва на насилие и техните семейства; Деца с противообществени прояви, отпаднали от училище или в риск от отпадане от училище на възраст от 3 до 18 години и техните семейства в общността; Деца и семейства	Община Златоград	35	35	40	40	50	Консултации; Превенция на изоставяне; Приемна грижа; Подкрепа на семейството при отглеждане на детето; Развиване на родителски капацитет. Училище за родители Работа с деца и родители за превенция на отпадането и връщане в училище.	Гр. Златоград	Услугата е налична и се предоставя от 2011 г. по проект на МСС От 2012 г. е ДДД. Предстои да се увеличи капацитета през 2018 г.

№	Община Златоград Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет					Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Место- положение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2017	2018	2019	2020			
		от общността.									
2	Приемна грижа	Деца в риск	Община Златоград	5	10	10	15	15	Създаване на условия за отглеждане и възпитание на деца в семейна среда за определен период от време.	Гр. Златоград	Услугата е налична, но е необходимо да се популяризи ра и разшири.
3	Училище за родители	Семейства с недостатъчен капацитет за възпитание и грижи за децата.	Община Златоград	12	15	20	20	20	Целеви програми за повишаване на родителския капацитет.	Гр. Златоград	Услугата е налична и се предоставя от ЦОП
Специфична цел 1.3. Предоставяне на социални услуги за подкрепа на социалното включване на децата с увреждания.											
1	Дневен център за деца и лица с увреждания – „ЗОРА“	Деца и лица с увреждания	Община Златоград и Община Неделино	25	25	30	30	35	Дневният център за деца и лица с увреждания предлага комплекс от социални услуги за цялостно обслужване на децата и лицата през деня като предоставяне на храна, здравни грижи, рехабилитационни процедури, логопед, организация на свободно време, семейно консултиране и подкрепа.	гр. Златоград	Услугата е налична от 2007 г. и от 2008 г. се предоставя като ДДД. През 2013 г. се разширява целевата група-деца и лица. През 2015 г. се увеличава и капацитетът от 20 на 25 потребители.

№	Община Златоград Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет					Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Место- положение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2017	2018	2019	2020			
											Предвижда се увеличение на капацитета през 2018 г.
2											
3											
4											
Специфична цел 1.4. Подобряване качеството на грижа във функциониращите социални услуги в общността и в услугите от резидентен тип.											
1	Ресурсен център	За деца и младежи със специфични образователни потребности.	Област Смолян	15	15	20	20	25	Подкрепа на деца и младежи със специфични образователни потребности.	Гр. Златоград	Услугата е налична
2											
3											
4											
5											
НАПРАВЛЕНИЕ 2: Деинституционализация на грижата и разширяване на достъпа до социални услуги за възрастни хора и хора с увреждания.											
Специфична цел 2.1. Превенция на риска от институционализация чрез предоставяне на алтернативни форми на социални услуги в общността за хора с увреждания.											
1	ЦСРИ	Лица с увреждания над 18-годишна възраст, освидетелствани	Община Златоград	50	50	60	60	60	Медицинска и социална рехабилитация; консултации – социални, правни, здравни, психологически; трудотерапия; подпомагане на	Гр. Златоград	Услугата е налична от 2003 г. и се предоставя като ДДД. От

№	Община Златоград Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет					Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Место- положение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата	
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2017	2018	2019	2020				
		от ТЕЛК/НЕЛК								социалната адаптация и развиване на умения за самостоятелност. Разширяване обхвата на ЦСРИ към потребители и техните семейства, живеещи в трудно достъпни села в общината, чрез предоставяне на услуги от мобилни екипи от специалисти.		1 март 2016 г. е увеличен капацитета на 50 лица, а от 2018 г. се предвижда промяна на 60 лица.
2	ЦНСТ (Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с психични разстройства и стари хора)	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с психични разстройства и стари хора е нова форма на социална услуга, насочена към възрастни хора с увреждания, които имат нужда от 24-часова грижа. Това е социална услуга от резидентен тип, която се разкрива на база идентифицирани потребности на населението в	Община Златоград	-	10	15	15	20	Социалната услуга е насочена към лица, които имат потребност от 24-часова грижа. Социалната услуга създава среда за живот близка до семейната, при която лицата получават необходимата им индивидуализирана подкрепа за водене на относително самостоятелен и независим живот.	Гр. Златоград	Услугата не е налична. Предвижда се да стартира през 2017 г. при наличие на финансираща програма.	

№	Община Златоград	Потребители		Капацитет					Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Место- положение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2017	2018	2019	2020			
		общината от такъв вид услуга.									
3	Център за услуги в домашна среда	Хора с увреждания и хора над 65 години с невъзможност за самообслужване	Община Златоград	63	63	60	60	60	Осигуряване на грижи в семейна среда на нуждаещите се от постоянно обгрижване в ежедневието, като успоредно се осигурява заетост на безработни лица.	Град Златоград	Подписан договор за безвъзмездна финансова помощ по ОПРЧР 2014- 2020, процедура „Независим живот“ планирано начало месеца февруари 2016 година край декември 2017 година. През 2018 - 2020 година Центъра ще продължи да функционира при наличие на финансираща програма.
3	Личен асистент	Лица и деца с трайни увреждания,	Община Златоград	67	80	80	90	100	Осигуряване на грижи в семейна среда на нуждаещите се от постоянно обгрижване в	гр. Златоград	Услугата е налична, като от 2010

№	Община Златоград Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет					Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Место- положение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата	
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2017	2018	2019	2020				
		тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами.								ежедневието, като успоредно се осигурява заетост на безработни лица. Превенция на настаняването в СИ.		г. непрекъснат о се предоставя по ОП „РЧР” и НП АХУ.
4	Социален асистент	Лица и деца с трайни увреждания, с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами.	Община Златоград	20	20	20	40	40	Осигуряване на грижи в семейна среда на нуждаещите се от постоянно обгрижване в ежедневието, като успоредно се осигурява заетост на безработни лица. Превенция на настаняването в СИ.	Гр. Златоград	Услугата е налична от 2009 година и се предоставя по ОП „РЧР”. С прекъсване от 2009. През 2016 г. отново е налична, а от 2019 г. предвиждаме увеличение на капацитета.	
5	Домашен помощник	Лица с увреждания или самотни хора с увреждания, или с влошено здраве, които не могат или са затруднени да	Община Златоград	20	20	20	40	40	Осигуряване на грижи в семейна среда на нуждаещите се от постоянно обгрижване в ежедневието, като успоредно се осигурява заетост на безработни лица. Превенция на настаняването в СИ.	Гр. Златоград	Услугата е налична от 2009 година и се предоставя по ОП „РЧР”. С прекъсване	

№	Община Златоград	Потребители		Капацитет					Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Место- положение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2017	2018	2019	2020			
		организиран ежедневния си бит.									от 2009. През 2016 г. отново е налична.
6	Домашен социален патронаж	Възрастни самотно живеещи хора, хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужване- то, които се нуждаят от грижа в семейна среда.	Община Златоград	-	20	20	40	40	Мобилна услуга-осигуряване на храна по домовете на потребителите, оказване на помощ в домакинството, социална подкрепа, посредничество и др.	Гр. Златоград	Услугата не е налична. При наличие на финансираща програма се предвижда стартиране от 2017 г.
Специфична цел 2.2.Предотвратяване на рискове, водещи до социално изключване и изолация на старите хора чрез разкриване и развитие на социални услуги, осигуряващи спокоен и достоен живот на старите хора.											
1	Обществена трапезария	Лица и семейства на месечно социално подпомагане, самотно живеещи хора с минимални пенсии, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Община Златоград	80	80	100	120	120	Осигуряване на топла и питателна храна през зимата.	Гр. Златоград	Услугата е налична от 2013 г. като се предоставя чрез финансовата подкрепа на Фонд „Социална закрила“ към МТСП. Увеличение на капацитета е предвидено

№	Община Златоград Услуга - име, вид	Потребители		Капацитет					Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Место- положение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2017	2018	2019	2020			
											през 2018 г.
2	Дневен център за стари хора	Самотно живеещи стари хора, пенсионери с ниски доходи, които могат да се обслужват сами	Община Златоград	-	30	30	50	50	Осигуряване на храна, социални контакти, здравни и психологически консултации, организация на свободното време.	Гр. Златоград	Услугата не е налична. При наличие на финансираща програма се предвижда стартиране от 2017 г.
3	Малък дом за стари хора	Стари хора със затруднения в самообслужването, с нужда от резидентна грижа	Община Златоград	-	12	12	15	20	Резидентна грижа – нужда от постоянно 24-часово обгрижване.	Гр. Златоград	Услугата не е налична. При наличие на финансираща програма се предвижда стартиране от 2017 г.
4	Здравни медиатори	Самотно живеещи хора	Община Златоград	-	40	40	50	50	Посредничество за достъп до здравни услуги и здравна профилактика. Допълнително ще бъде уточнен броят на здравните медиатори.	Гр. Златоград	Услугата не е налична
5											
Специфична цел 2.3. Разработване на планове за реструктуриране на специализираните институции на територията на областта.											
1											
2											

№	Община Златоград	Потребители		Капацитет					Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата	Место- положение	Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата
		Целеви групи	Териториален обхват	2016	2017	2018	2019	2020			
3	Услуга - име, вид										
Специфична цел 2.4. Подобряване качеството на грижа в специализираните институции, функциониращите социални услуги в общността и услугите от резидентен тип.											
1											
2											
3											